

BETROKKEN SCHOLEN BETROKKEN OUDERS

12 SLEUTELS VOOR EEN GOEDE
OUDER-SCHOOL SAMENWERKING

INHOUD

INLEIDING

3

12 SLEUTELS

1. Begin bij het elementaire: glimlachen, goeiedag en respect 4
2. Families nemen zoals ze zijn, daar waar ze zijn 6
3. De school zet de stap naar en bevraagt ouders 8
4. Banden creëren alvorens er moeilijkheden opduiken 10
5. Voorrang geven aan mondelinge contacten 12
6. Taaldrempels overstijgen 14
7. Het impliciete expliciteren 16
8. Aandacht voor zowel vaders als moeders 18
9. Het aantal deuren vermeerderen 20
10. Banden smeden met omliggende organisaties 22
11. Nadenken en handelen vanuit het team 24
12. Van de tijd een bondgenoot maken 26

SCHOLEN AAN HET WOORD

28

NAWOORD

31

Boekentip

Een publicatie van

BETROKKEN SCHOLEN BETROKKEN OUDERS

12 SLEUTELS VOOR EEN GOEDE OUDER-SCHOOL SAMENWERKING

Werken aan een **nauwe ouder-school samenwerking is winst voor iedereen**: voor het kind, de ouders, de leerkracht, eigenlijk voor de hele school én de bredere samenleving. Als school is het belangrijk om hier je rol in op te nemen. En vanuit een professionele rol flexibel en open te zijn naar de ouders. Ouders zijn namelijk niet altijd zeker van hun rol bij het schoolgebeuren. Er zijn allerlei factoren die de betrokkenheid van ouders beïnvloeden: vroegere ervaringen, kennis, vaardigheden, eigen overtuiging,... De mate waarin dat ouders ervaren dat de school open staat voor hen, is een essentiële bouwsteen voor een vertrouwensband. Zelfs in corona crisistijden waar fysieke nabijheid bemoeilijkt wordt, blijft die vertrouwensband het allerbelangrijkste.

“We merken dat als we kinderen vooruit willen helpen, je de ouders ook echt nodig hebt.”

Schoolteams en ouders kunnen veel leren van elkaar als ze elkaars expertise erkennen en benutten. De uitdaging is om ouderbetrokkenheid te zien als een **wederkerige relatie tussen school-ouders**: in plaats van enkel ouders te informeren over de school gaat het ook over wat de school van ouders kan leren over het kind. In deze brochure bieden we 12 sleutels aan om zelf hierover aan de slag te gaan met het schoolteam. Deze 12 sleutels zijn het resultaat van het noeste en gedreven werk van **zes Aalsterse basisscholen en twee kinderdagverblijven**. Zij namen deel aan een intervisietraject over ouderbetrokkenheid startende bij de jongste kleuters in de kleuterklas. De sleutels zelf werden ontwikkeld door ouders in armoede en leerkrachten in een project van de Koning Boudewijnstichting: www.kbs-frb.be/fr/Virtual-Library/2014/309473. Via getuigenissen en inspirerende acties concretiseerden we deze 12 sleutels in de context van Aalst.

Heel veel dank en waardering aan alle betrokken scholen en kinderdagverblijven van het intervisietraject: SBS De Regenboog, DvM Basisschool, Faluintjes, Mezenestje, SMI Moorselbaan, SMI Sint-Anna, SMI Moorsel-Immerzeel & 't Speeltreintje. Ook oprechte dank aan de Stad Aalst en het LOP om dit intervisietraject mogelijk te maken.

BEGIN BIJ HET ELEMENTAIRE: GLIMLACHEN, GOEIEDAG EN RESPECT

Een goede ouder-school samenwerking start door ervoor te zorgen dat **ouders gezien en begroet worden**. Hoe kunnen we ouders welkom doen voelen in de school? Hoe kan je een warme sfeer creëren waar ouders weten dat ze ook een plek hebben. Zelfs in COVID tijden, kan je dit gevoel creëren via verschillende digitale en face to face wegen. Een mondkapje belet enerzijds de volledige mimiek van mensen, anderzijds trainen we onszelf om beter contact te leggen met de ogen. Mensen zien heus het verschil tussen vriendelijke, uitnodigende ogen, of ogen die niet of wegkijken.

Als we het over ouderbetrokkenheid hebben, denken we vaak aan de school die activiteiten organiseert voor de ouders en waar ouders dan ook verwacht worden om naartoe te komen. Deze activiteiten zijn echter weinig succesvol als de basis niet voldoende gelegd is en dat is simpelweg het **dagelijkse contact** dat in een vriendelijke, gemoedelijke sfeer best verloopt. Verwelkom iedereen al met kleine woorden: hallo, hoe gaat het met jullie?,... Door hier actief, doortastend op in te zetten, krijg je na een tijdje ook heel veel respect en begroetingen terug van de ouders. Kinderen zien bovendien dat hun juf en hun moeder/vader een goede band hebben. Die continuïteit ervaren is heel belangrijk voor kinderen en zeker voor de jongste kleuters: het vermindert aanzienlijk de angsten, verhoogt hun welbevinden en zo ook hun leermogelijkheden. Een geruste ouder betekent namelijk meestal ook een gerust kind.

*“Elkaar begroeten is ondertussen een fijne gewoonte op onze school.
We ontvangen mensen zoals we zelf graag ontvangen willen worden.”*

Naast het dagelijks contact, is het **eerste contact** leggen essentieel. De eerste ontmoeting tussen de ouder en de school en vooral de sfeer waarin dit gebeurt, bepaalt mee of ouders zich welkom voelen. Een ouder die een goed gevoel overhoudt aan het eerste contact komt sneller terug naar school als dit nodig is. Het eerste contact bepaalt hoe hoog of laag de drempel is. Hoe kan je hier een gemoedelijk en laagdrempelig moment van verbinding maken zonder ouders te overweldigen met procedures en afspraken? Voor vele ouders, zeker van een eerste kindje, is dit een heel spannende mijlpaal.

*“Wij willen ons **inschrijvingsmoment** minder formeel maken zodat er echt tijd kan gemaakt worden voor het gezin met hun persoonlijke vragen. Daar wordt het contact gelegd met de toekomstige directie en leerkracht van hun kind.”*

AAN DE SLAG

EEN ELEMENTAIRE HOUDING IN ALLE CONTACTEN MET OUDERS

Sommige scholen maken van een **infomoment** een gezellige toegankelijke gebeurtenis. Een drankje en hapje ontbreken zelden, soms worden er oudere leerlingen ingeschakeld om ouders en kinderen rond te leiden.

Een **inschrijvingsmoment** is meer dan het overlopen en tekenen van formaliteiten. Soms wordt inschrijven gesplitst van een echte babbel met kinderen en ouders. Ouders kennen nog weinig van de schoolcontext en hebben vooral nood aan geruststelling. Een positieve grondhouding van het inschrijvingsteam is belangrijk: open en actief luisteren, laagdrempelig communiceren.

"Onze keuze om de rondleiding te behouden tijdens corona was snel gemaakt. De voorbije jaren hebben we gemerkt dat de klas bezoeken echt loont. De ouders willen gewoon de school en de klasomgeving van hun kind zien en zo stellen ze makkelijker vragen tijdens het eerste contact met de leerkrachten. In de coronaperiode hebben we een video gebruikt als alternatief, maar dit had niet hetzelfde effect."

"De juf is eigenlijk de persoon die de ouders willen zien. Hen steeds betrekken bij een inschrijving bleek belangrijk te zijn, zodat het niet louter iets administratief is."

HET INSCHRIJVINGS- EN ONTHAALBELEID OP SCHOOL

De eerste ervaringen van ouders met de school zijn bepalend voor het verdere verloop van de daaropvolgende contactmomenten en de samenwerking tussen ouders en school.

Leestip: een brochure met concrete handvaten en tips!

www.aanpakschoolfacturen.be/tools

**SAMEN TEGEN
ONBETAALDE
SCHOOLFACTUREN!**

FAMILIES NEMEN ZOALS ZE ZIJN, DAAR WAAR ZE ZIJN

Ons onderwijs is vaak gericht op dé leerling (in wording) en heeft soms, weliswaar onbedoeld, minder aandacht voor het gezin waarin kinderen opgroeien. Toch hebben ouders vaak hetzelfde opvoedingsdoel als leerkrachten: ze willen dat hun kind taalvaardig wordt, zich kan ontplooiën, veel leert, een eigen identiteit ontwikkelt, deel kan uitmaken van een samenleving, sociaal vaardig wordt, ... Hier liggen mooie kansen om een **partnerschap** uit te bouwen.

De grote uitdaging is natuurlijk 'hoe' je dat partnerschap met ouders aangaat. De **concrete vragen van ouders** zijn voor de leerkracht een belangrijk aanknopingspunt. Luister goed naar de vragen van ouders. Pols er proactief naar en sta open voor bezorgdheden die jou misschien irrelevant lijken. Een ouder die vraagt hoe het er in de kring aan toegaat, wil meer dan een algemeen antwoord als 'we praten met elkaar'. Die ouder wil weten of zijn kind af en toe ook iets van thuis vertelt, want dat is voor hem/haar een signaal dat het kind zich goed voelt. Als je daarbij ook nog vertelt hoe je inpikt op wat het kind in de kring vertelt, is de ouder gerust dat je zijn kind in de klas opmerkt en opneemt in de groep. Idem voor ouders die polsen naar het middageten, de speeltijd, het dutje, het toilet ...

Een ander belangrijk element in de dialoog tussen ouder, leerkracht en school is de **erkenning van ouders in hun ouderrol**. Elke ouder heeft unieke kennis over zijn/haar kind thuis. Die kennis over het karakter, de gevoeligheden, de interesses, de talenten ... van een kind zijn een mooie aanvulling op jouw professionele kennis. Als leerkracht ken je het kind in de klas: hoe het zich in groep gedraagt, hoe het met activiteiten en afspraken omgaat ... Als de school beide vormen van kennis op een gelijkwaardige manier kan inbrengen, worden ouder en leerkracht **volwaardige partners in de opvoeding van het kind**. Elk vanuit hun eigen rol en expertise.

“Soms is het moeilijk om je in de plaats van een bepaalde familie te stellen. Omdat jouw eigen familie helemaal anders is.”

AAN DE SLAG

BEWUST WORDEN IS EEN PROCES

Ieder van ons heeft zijn eigen waarden/normen, dingen die je heel normaal vindt. Dat maakt ons tot wie we zijn, dat maakt ons uniek. Wees je bewust dat **ieders referentiekader ('bril') verschillend is**; wat voor jou evident is, is dat daarom niet voor iemand anders. Bv. samen aan tafel eten, een rustige plek hebben om je huiswerk te maken, een mama/papa die spelletjes speelt,... Wees dus voorzichtig met evidenties!

"De ouders moeten kunnen voelen dat ik hier ben om te luisteren naar hen. Het is belangrijk om los te komen van wat je denkt te weten over de andere, anders geraak je niet vooruit."

BEWUST ZIJN VRAAGT OOK TIJD GEVEN

*"Een ouder vertelde me 'het heeft lang geduurd vooraleer ik iemand in vertrouwen kon nemen.' In dat geval is het belangrijk om te **verwoorden** dat je begrijpt dat het voor hen niet evident is. Wat kunnen we samen doen? Zo schep je openheid en vertrouwen."*

GOED LUISTEREN EN DOORVRAGEN

*"Ouders kregen een sticker met hun naam en die van hun kindje. Ik vond het belangrijk **om goed te luisteren en door te vragen**: waarom is dat voor jou zo belangrijk? Wat bedoel je daarmee? Heb ik dat zo juist begrepen? De ouders vonden de bevraging super. Soms heb je als leerkracht het gevoel dat ouders komen 'controleren', maar dat is niet zo. Ouders wilden vooral info delen over hun kind, zelf iets leren én hun kind bezig zien in de klas. Ik kreeg ook veel complimentjes, dat deed deugd".*

"In essentie gaat het over begrijpen en begrepen worden."

FOTO'S ALS SLEUTEL TOT CONTACT

De familiemuur is een goede manier om families te respecteren zoals ze zijn en in hun eigenheid te erkennen. Hierdoor leer je als school bij en versterk je het contact met kind en ouders

TIP: weet dat een foto meebrengen niet voor iedereen evident is. Ondersteun als school waar nodig.

www.kiddo.net/fotos-van-thuis-als-sleutel-tot-contact/100527

DE SCHOOL ZET DE STAP NAAR EN BEVRAAGT OUDERS

Veel ouders willen dat hun kleuter goed kan starten, zodat hij of zij niet uitgesloten wordt in de klas – en later ook niet in de ruimere samenleving. Ze willen het allerbeste voor hun kind en zien de school daarbij als een heel belangrijke partner. Scholen moeten vaders en moeders dus niet betrokken maken, die zijn al betrokken op hun kind.

“Er zijn veel misvattingen over ouderbetrokkenheid: ouders zijn wel degelijk betrokken maar hoe kan je je werking zo organiseren dat ze zich ook betrokken voelen”.

Maar **scholen nemen wel het best zelf initiatief om de interactie en dialoog met de ouders op te zetten**. Sommige ouders stappen immers makkelijker naar de leerkracht dan anderen. Die laatste spreek je het best zelf aan om de drempel te verlagen. Vraag gewoon: ‘Hoe gaat het vandaag?’ Een vraag dient om verbinding tot stand te brengen en vanuit een open gesprek kan je veel opvangen. **Het is niet omdat ouders uit zichzelf geen vragen stellen, dat ze geen vragen hebben**. Ze zetten een stap terug omdat ze het systeem niet in vraag willen stellen. Maar eigenlijk willen ze meestal wel graag ervaringen uitwisselen met de leerkracht van hun kind. Na een tijdje zullen ze ook meer aan jou durven toevertrouwen en worden jullie echte mede opvoeders.

Kijk eerst naar de **bestaande contactmomenten. Wie bereik je vooral en niet?** Daarna kan je als school nagaan wat er leeft bij de ouders via het opzetten van een **ouderbevraging** zoals de betrokken scholen van het intervisietraject gedaan hebben. Nu wilden de schoolteams wel graag meer contact met ouders, maar voelden ze zich vaak onzeker. Wat als ouders in de klas komen? Wat moet ik vertellen tegen een ouder? In aanvulling van de ouderbevraging is het daarom goed om **ook het team te bevragen** en hun angsten, weerstanden en vragen in kaart te brengen. Om dan beide perspectieven samen te brengen en te bespreken op bijvoorbeeld een personeelsvergadering of in een werkgroep. Voor **veel leerkrachten** werd dit **een positieve ervaring**. Men was verwonderd hoe ouders veel interesse in de school en respect voor de leerkrachten hadden. Ouders willen vooral deelnemen, hun kind bezig zien en zo ook bijleren.

“Je zet als school iets in gang, door ouders te bevragen krijg je een veel betere band met hen, ze durven nu wel vragen te stellen.”

AAN DE SLAG

EEN UITGEBREIDE OUDERBEVRAGING

“We maakten een leuke uitnodiging, daarna stuurden we nog een herinnering. Ouders kwamen in de klas kijken naar hun kind en gingen dan naar de refter voor een groepsgesprek. We hadden wel wat vraagjes voorbereid maar hebben die vrij snel losgelaten. Alles verliep vlot, de verschillende talen vormden niet echt een probleem, ouders helpen elkaar daarin. Veel ouders bleven gezellig kletsen. We bereikten 75 % van de ouders”.

Uiteraard zijn er nog veel andere **manieren om zo'n ouderbevraging** te doen: door sfeerfoto's van de school te tonen, werken met filmpjes over het dagverloop, een spelvoormiddag voor ouders en hun kinderen,... Kies voor iets waar jouw schoolteam zich goed bij voelt!

“Er is veel zinvolle input uit de bevraging gekomen waar de school mee aan de slag kan. We willen dit systeem van bevragen verder inbouwen op school”.

Alle concrete stappen om als school aan de slag te gaan met een ouderbevraging, vind je terug in het boek Warm Welkom en Wederkerig op p. 28.

BEVRAGEN IS OOK GOED LUISTEREN IN KLEINE ONTMOETINGEN

Élk contact met een ouder is een goed moment om hen te bevragen: breng-of afhaalmomenten, oudercontacten, schoolpoortmoment, inpikken wanneer een ouder iets zegt,...

We moeten het als school inbouwen om die momenten telkens vast te pakken en te zorgen voor een **constante reflex bij het schoolteam!**

WAT NA DE OUDERBEVRAGING?

Ouders weten graag wat de school gedaan heeft met de bevraging, wat je als scholenteam meeneemt en welke acties hieruit voort komen. Doe zeker een **terugkoppeling** naar ouders. Als ouders weten dat er rekening wordt gehouden met hun input, zullen zij zich nog meer positief betrokken voelen bij het schoolgebeuren.

TOPTIP: een mooie flyer ter uitnodiging!

BANDEN CREËREN ALVORENS ER MOEILIKHEDEN OPDUIKEN

Wat veel voorkomt is dat er slechts contact met ouders wordt gelegd als er sprake is van een probleem. Dan loopt het contact sowieso onwennig en ongemakkelijk voor zowel de leerkracht als de ouder. Wanneer enkel op probleemcommunicatie wordt ingezet, zal de directie bovendien meer klachten en vragen krijgen. Om dit te voorkomen, is het essentieel om een **positieve sfeer te creëren** tussen jou en de ouder waarin verbinding en contact gelegd wordt door ook altijd over goede zaken te praten. Als er dan toch moeilijkheden opduiken, is het basisvertrouwen ook aanwezig om dit open te kunnen bespreken.

“Tijdens de middagpauze van de eerste schooldagen bel ik alle ouders van de instappers op om te vertellen hoe het gaat met hun kind.”

Zo heeft de coronacrisis sommige scholen van het intervisietraject ook groeikansen geboden in de contacten met ouders. Door een gezamenlijke vijand, zijnde het virus, te hebben, werd de band goed verstevigd weliswaar met meer fysieke afstand.

“We merkten dat gezinnen waar we al een goed contact mee hadden vóór corona, nu makkelijker bereikbaar waren. Eén gezin hebben we nog niet bereikt, vóór corona was er weinig contact en nu is dat helaas helemaal weg.”

Een belangrijke manier om een vertrouwensband te creëren, is het inzetten op **wentrajecten** voor nieuwe kinderen en hun ouders. Het kind en zijn/haar ouders kunnen enkele momenten samen in de klas zijn en mee de activiteiten of rituelen beleven. Het wenproces is een positief proces op ritme van het kind om de pijn weg te nemen bij het afscheid van moeder en vader. Er wordt voor het kind een gevoel van vertrouwdheid en veiligheid geïnstalleerd dat niet verdwijnt als de ouders weg zijn. Het is aangewezen om een zorgleerkracht, kinderbegeleider of ander personeelslid in te schakelen om voor de andere kinderen te zorgen zodat de leerkracht ook met de ouders kan praten.

Via een wengesprek komt de leerkracht meer te weten over de gewoontes van het kind zodat de twee opvoedingsmilieus thuis en school wat beter op elkaar afgestemd geraken.

Leerkrachten en ouders zijn zo echte mede-opvoeders van het kind met elk hun eigen kennis, expertise. Het loont zeker de moeite om over het muurtje te kijken in kinderopvanginitiatieven in je buurt. Zij kunnen je helpen in het thema wennen.

AAN DE SLAG

EEN ELEMENTAIRE HOUDING IN ALLE CONTACTEN MET OUDERS

Wennen zorgt voor **minder stress** bij kinderen, ouders en leerkrachten. Tijdens wenumomenten **leren** we **van elkaar**. De ouder ziet wat de leerkracht doet met de kinderen, omgekeerd leert de leerkracht van de ouder. Zien hoe een moeder haar kind troost kan bijvoorbeeld waardevolle informatie zijn voor de leerkracht.

*“Ik ontvang **elke maand** de ouders van de instappers in de klas, zij doen eerst mee aan een gezamenlijke activiteit met de kinderen. Zij mogen ook plaatsnemen in de kring zodat ze **dicht betrokken zijn in het klasgebeuren**. Nadien laat ik de hoekenwerking zien. Als alle kinderen spelen, maak ik tijd voor de ouders en geef ik uitleg over het klasgebeuren, de werking van de refter, de opvang, de eetmomenten in de klas,... Terwijl ouders nog een kijkje nemen in de klas, ga ik nog eens afzonderlijk bij hen. Sommige ouders vinden het aangenaam dat ze **'individueel'** worden aangesproken. Ze durven dan meer te vragen. Je ziet dat ouders in de eerste plaats vragen hebben rond de zorg voor hun kinderen. Als juf (en mama) ben ik daar ook zelf in gegroeid. Ik ben ook wel fier dat ik mijn klas én klasgebeuren kan laten zien”.*

*“In **coronatijden** hebben we **toch individuele wenumomenten** georganiseerd met een klasbezoek op afstand en een gesprek met mondkapje. Het is té belangrijk om niet te doen.”*

Wennen is goed voor elk! Ieder kind en ouder heeft andere noden, flexibel zijn is de boodschap. Zie pagina 82 in het boek 'Warm Welkom en Wederkerig.'

VOORRANG GEVEN AAN MONDELINGE CONTACTEN

Uit de ouderbevragingen van de verschillende scholen bleek dat zowel ouders als leerkrachten **meer persoonlijk contact** met elkaar willen. Ouders verlangden vooral naar meer mondelinge communicatie. Enkel inzetten op schriftelijke communicatie creëert geen band en resulteert eerder in vervreemding en afstand van de ouders. Schriftelijke communicatie (bv. brief, heen-en-weer schriftje, poster, folder,...) kan wel een ondersteunend medium zijn.

Om meer mogelijkheden tot mondeling contact te creëren, kan de school inzetten om ouders 's ochtends en/of 's middags in de klas te ontvangen. Met een **vast ouder-kindmoment** kan je de overgang thuis-school goed faciliteren en benadruk je het 'samen opvoeden'. Dat stelt de kinderen, maar ook de ouders gerust. Je vermijdt ook het trechtereffect waardoor veel te veel ouders op dezelfde plek hun kind aan de poort moeten afzetten.

“We ontvangen ouders elke ochtend in de klas. Dit vraagt wat afspraken maar de meerwaarde is echt zeer groot, zowel voor de kinderen, de ouders als de leerkrachten. Schriftelijke communicatie en de daarbij horende misverstanden zijn minder aan de orde door de investering in mondelinge contacten.”

Oudercontacten zijn ook belangrijke momenten om écht in dialoog te gaan. De hamvraag hierbij is hoe je dit moment transformeert van een informatiedeling naar een wederkerige uitwisseling. In coronatijden hebben enkele betrokken scholen oudercontacten op de speelplaats of online zeker laten doorgaan. De uitzonderlijke context biedt de school een waardevolle insteek om meer tweerichtingsverkeer te faciliteren. Simpelweg al vertrekken vanuit de vraag: 'hoe gaat het met jullie thuis in deze speciale tijden?', levert een interessante heen-en-weer dynamiek.

“Tijdens de afhaalmomenten van de werkbundels in lockdown probeerde ik altijd zelf aanwezig te zijn. Zo had ik tijd voor een praatje met de ouders. De nood om te praten was groot.”

AAN DE SLAG

Aandachtspunten voor laagdrempelige mondelinge communicatie:

BEREIKBAARHEID

Goede afspraken maken goede vrienden: **laat ouders duidelijk weten wanneer je wel/niet bereikbaar bent** en hou je daar ook aan. Ouders verwachten niet dat leerkrachten altijd bereikbaar zijn. Het is soms beter om een gesprek even uit te stellen dan het snel te doen.

“Als je een goede relatie hebt met het gezin, kan je gerust eens zeggen: nu past het niet, maar morgen kan ik tijd maken.”

Laaggeletterdheid is bij sommige ouders een realiteit. Vaak zijn de voor ons **evidente schoolbegrippen** (klaskring, opvang, CLB,...) **niet altijd even duidelijk** voor ouders.

KLEINE ONTMOETINGEN

“Vroeger hadden we een rode lijn waar ouders moesten achter blijven. Nu ontvangen we ouders elke ochtend in de klas. Zo is er mogelijkheid tot échte gesprekken.”

FACE TO FACE GESPREK

*“Na 2 online oudercontacten is het laatste oudercontact bewust live doorgegaan. Elke leerkracht zat buiten aan een tafeltje met de nodige voorzorgsmaatregelen. We wilden onze gezinnen **écht nog eens zien** om te horen hoe het met hen was. Dat was een groot succes.”*

PERSOONLIJKE INFO OVER HET KIND

“We hebben een heen-en-weerschriftje met info over het klsthema, liedjes... Maar we merken dat **ouders vooral nood hebben aan info over hun kind**; eet hij goed, speelt hij, heeft hij vriendjes, voelt hij zich goed in de klas,... Dit is een aandachtspunt voor ons.”

KIJKTIP KLASSE TV

Filmpje betrokken ouders met een bezoek aan een school in Aalst:
www.youtube.com/watch?v=eO4Alwe6HEc
(vanaf minuut 21.30)

KLASSE

De klas van juf Jelke

TAALDREMPELS OVERSTIJGEN

Soms speelt ook de taalbarrière. Fixeer je echter niet op taaldrempels, maar probeer ze te overstijgen door handen en voeten te gebruiken, de hulp van andere ouders of medewerkers in te roepen bij een vertaling of visuele ondersteuning te hanteren. Ouders appreciëren het heel erg dat je met hen **probeert te communiceren**. Zeg ouders expliciet dat ze je mogen onderbreken als ze iets niet begrijpen. Wees je bewust van de taal die je gebruikt en ga na of de ouders wel mee zijn met het gesprek. Let bij anderstalige ouders op met schoolse begrippen (bv. het werkwoord ‘rijmen’) of uitdrukkingen zoals ‘iets onder de knie krijgen’. Anders wordt het contactmoment snel een stress-situatie voor ouders.

*“De ouderbevraging heeft ons veel geleerd over de manieren van communicatie die we hanteren. Zo bleek dat men het heen-en weer schriftje heel erg apprecieerde en dat men het schoolreglement bijna niet leest (is lang en moeilijk). Ik dacht dat de ouders zouden vragen om de briefjes in hun eigen taal te krijgen. Maar dat is helemaal niet zo. Ze willen echt Nederlands leren. Maar werken met **pictogrammen en duidelijke taal** helpt wel.”*

Een belangrijk uitgangspunt is dat alle ouders het beste willen voor hun kind. Voor gezinnen die pas in België of in Aalst zijn, is alles nieuw. Uiteraard heeft iedereen zijn eigen context waar hij/zij uit komt. De reden van soms moeilijker contact leggen met de school is niet cultuurgebonden op zich, maar heeft eerder te maken met de zoektocht om een plek te vinden in de samenleving. Als mensen niet direct aansluiting vinden en zich niet thuis voelen in de maatschappij, dan trekken ze dat gevoel ook door naar de school van hun kinderen. De school heeft in die zin ook een belangrijke brugfunctie naar de samenleving. Het is ook belangrijk dat we erover waken dat we **tijd nemen**. Het is een lange weg. Het is belangrijk om daar rustig bij te blijven en niet direct op te geven.

*“Plant een zaadje,
geef mensen niet zomaar op.”*

AAN DE SLAG

AANDACHT VOOR TAALGEBRUIK

- Vermijd figuurlijk taalgebruik
- Gebruik korte actieve zinnen
- Voorbeelden kunnen verhelderend zijn
- Structuur in het gesprek biedt houvast
- Leestip: communicatiemethodieken met vertaalfiches

**KLA
SSE**

Een **vertaalfiche** bevat een basisboodschap die elke school aan ouders geeft, in laagdrempelig Nederlands en in 9 verschillende talen. Soms zit er ook een filmpje bij.

www.klasse.be/4472/meertalig-communiseren-met-ouders-met-vertaalfiches/

HELPEDE BRONNEN

- Vertaling/tolken: informeer naar mogelijkheden van de Stad.
- Kinderen laten tolken is geen goed idee, voor praktische informatie kan het wel.
- Misschien is er een collega die kan helpen vertalen.
- Vraag ouders om iemand mee te brengen van hun eigen netwerk om discrete informatie te bespreken.
- Pictogrammen zijn universeel en sterk visueel. Gebruik ze met mate, te veel kan storend zijn. Schema's en tekeningen verklaren net iets meer.
- Google Translate en andere apps gebruik je enkel bij actieve taal, bij figuurlijke taal zijn deze bronnen niet altijd betrouwbaar.
- Neem contact met de Taalcoach van de Stad: taalcoach@aalst.be

Hulpmiddelen inzetten kan helpend zijn in de communicatie, elke ontmoeting in het Nederlands kan ook een oefenkans zijn voor anderstalige ouders. Laat dit niet achterwege.

HET IMPLICIETE EXPLICITEREN

De woorden of het vakjargon dat een schoolteam gebruikt, zijn niet altijd de woorden die ouders hanteren of zelfs begrijpen (bv. turnles, de speeltijd, de schoolagenda,...). Wat vanzelfsprekend lijkt voor de school, is dat niet per definitie voor de ouders. Indien dit niet uitgeklaard wordt, ontstaan er veel onnodige misverstanden wat kan resulteren in frustraties, veronderstellingen, onverschilligheid en zelfs conflicten aan beide kanten. Daarom is het noodzakelijk dat een school zich eerst en vooral goed bewust wordt van de impliciete regels en afspraken die de instelling evident vindt. Elke instelling heeft een soort scenario, een script waarbij elke insider weet hoe het er aan toe gaat. Voor outsiders of nieuwkomers is het echter heel moeilijk om de verwachtingen en regels te achterhalen. **Maak daarom impliciete boodschappen, verwachtingen, regels, afspraken, normen expliciet.**

Niet alle ouders weten bijvoorbeeld wat het doel is van een oudercontact. Vertel dat dus en zeg ook wat je verwacht van de ouders. Zij baseren zich vaak op eigen ervaringen. Als je open communiceert, ontstaan er **minder misvattingen**. Verder is het belangrijk dat ouders zich op hun gemak voelen: bied ze bijvoorbeeld iets aan om te drinken en vraag hoe het met hen gaat. Die gastvrijheid nodigt hen uit om open over het kind te praten en onduidelijkheden in communicatie ook te bespreken.

Ook in omgekeerde richting is het goed om beter te achterhalen wat ouders precies bedoelen. Doorvragen en open antwoorden concretiseren in een weliswaar vrijblijvende sfeer (geen kruisverhoor) biedt je **meer zicht op wat leeft** om zo mogelijks misverstanden te vermijden. Bijvoorbeeld als ouders stellen dat ze het 'fijn' vinden om in de klas te zijn, is het goed om dit meer uit te spitten. Wat is dat fijn, waarom vinden ze het fijn en wat zegt dit over wat ouders belangrijk vinden en waar ze nood aan hebben?

“Voor sommige ouders is de stap groot om naar de leerkracht te gaan uit schrik dat ze niet begrepen zullen worden. Dat is jammer dat deze kansen tot ontmoeting verloren gaan.”

“Uit onze ouderbevraging bleek dat onze boodschappen niet altijd duidelijk zijn voor anderstalige ouders. Zo hadden we een briefje dat het kind morgen een ‘knuffel’ mee mocht brengen naar de school. Veel kinderen hadden niets mee omdat de ouders het woord ‘knuffel’ niet begrepen.”

AAN DE SLAG

Kwinkslag is een spel met als doel om **zelf te ervaren hoe het voelt om als nieuwkomer in een nieuwe omgeving met regels en gewoontes binnen te komen**. Het is een heel krachtig instrument om 'aan den lijve' te ondervinden hoe het is om geconfronteerd te worden met drempels op school.

ERVARINGEN VAN DEELNEMENDE SCHOLEN

"We beseffen door dit spel dat we meer tijd moeten maken om regels en gewoontes beter uit te leggen. Nu is het in de 1^e kleuterklas zo, in de 2^e kleuterklas is het weer anders. Daar proberen we nu een lijn in te krijgen."

"Ik begrijp beter, als je in een nieuwe onbekende situatie komt, dat het soms frustrerend kan zijn. Je kent de regels niet, daar moeten we in de school beter rekening mee houden."

"Het lijkt me ook belangrijk om samen tot een consensus te komen in het maken van regels en afspraken. Bv. als bepaalde noden/zorgen van ouders vaak terugkomen (bv. uit ouderbevraging), doe je daar dan als school iets mee en durf je dan je eigen regels in vraag te stellen?"

VERWORVEN INZICHTEN

- **Tijd maken om regels op school duidelijk uit te leggen** aan ouders. Niet één keer, maar herhaaldelijk.
- Ouders kennen onze schoolregels niet, dit kan soms frustrerend zijn, maar we moeten er rekening mee houden.
- Mensen die dreigen onverschillig te worden of niet betrokken te zijn: dit heeft soms te maken met het niet vertrouwd zijn met de regels.
- Afspraken maken doen we niet vanuit een autoritaire houding, maar één die uitstraalt 'ik wil je helpen'.

AAN DE SLAG MET KWINKSLAG

Kwinkslag kan uitgeleend worden met of zonder begeleiding.

Contacteer Nele Buyl
Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen
053/78 36 60
nele@vierdewereldgroepaalst.be

AANDACHT VOOR ZOWEL VADERS ALS MOEDERS

Vaders zijn ook ouders!

Waar de ‘niet betrokken ouder’ eigenlijk een mythe is, geldt dit zeker voor de ‘niet betrokken vader’ of soms wel benoemd als ‘afwezige vader’. De vraag is ook in hoeverre dat vaders zich aangesproken voelen en ruimte hebben in de school om erkend te worden als belangrijke opvoedingsfiguur en zo te kunnen deelnemen aan het schoolgebeuren. Ook in onze taal naar kinderen zijn we geneigd om meer de verwijzing naar moeder dan vader te maken. Alhoewel de vader ook heel belangrijk is voor het kind. Of vaders krijgen vaak direct de boodschap om iets door te geven aan de moeder. Zo zien we dat in groepsactiviteiten meer moeders zullen deelnemen. Indien men individuele oudercontacten of gesprekken plant, zal ook de vader meer deelnemen. Met gerichte groepsactiviteiten die verder gaan dan praten en koffie drinken (bijv. klusdag, sportactiviteit mee ondersteunen), verhoog je de kans om meer vaders te bereiken. Dé manier om vaders te bereiken is tijdens de breng- en haalmomenten in de klas. Daar zullen altijd evenveel vaders als moeders verhoudingsgewijs naartoe gaan.

“Op onze facebook groep zie ik dat zowel moeders als vaders heel actief zijn.”

Besteed in je communicatie, je aanbod, en je dagelijkse contact **specifiek aandacht** aan die groep. Vooral tijdens breng- en haalmomenten kunnen we meer kansen tot dialoog creëren. Wees beschikbaar en toon aandacht voor hun leefwereld. Verder wordt contact met de vader vaak vergeten. Vaders, grootouders of andere familieleden zijn nochtans even geïnteresseerd én partner in de ontwikkeling en opvoeding van een kind.

“Is dit niet logisch, is het nodig om hier apart een sleutel voor te hebben? Anderzijds zien we ook dat we bijvoorbeeld bij gescheiden ouders heel bewust omgaan met ervoor te zorgen dat beide ouders zich aangesproken voelen. In die zin is het wel interessant om te kijken of we zowel moeders als vaders aanspreken en waarderen in hun ouderrol.”

AAN DE SLAG

AANDACHT VOOR VADERS VANUIT DE OGEN VAN DE LEERKRACHTEN

“In mijn poster en flyer staan altijd evenveel mama’s en papa’s. Ik vind het belangrijk dat ik heel het gezin aanspreek.”

“Doordat ik soms ook vaders aanspreek en betrek, merk ik dat de kindjes dat ook leuk vinden.”

“Mijn activiteiten zijn afwisselend gericht op mama’s en papa’s. Iedereen kan zijn talenten laten zien”.

“Het heeft lang geduurd om die papa in de klas te krijgen, maar eens hij er was, was het ijs gebroken. Deze vader durft nu zelf de stap zetten naar mij.”

IT TAKES A VILLAGE TO RAISE A CHILD

Bewust en onbewust kunnen we het **sociaal netwerk van gezinnen versterken**, met het sociale netwerk bedoelen we de mensen met wie het kind een duurzame relatie heeft. Uiteraard is niet alleen de relatie belangrijk, maar ook de aard ervan. De mate van verbondenheid, mensen bij wie het kind veiligheid en liefde ervaart. Niet elk gezin heeft hetzelfde profiel, denk maar aan de vele samenstellingen die we kennen (vader en moeder, alleenstaande moeders, alleenstaande vaders,...).

OUDERPARTICIPATIE

OOK VOOR VADERS!

Hoe kan je vaders betrekken bij kinderopvang?
© VVK, PBO Sted Genk, Floris van Gans, 2006

OUDERPARTICIPATIE, OOK VOOR VADERS

Leestip: in deze brochure vind je een praktisch doe-instrument om met vaderparticipatie aan de slag te gaan, een zelfevaluatie om te bekijken waar jullie staan vandaag en een heleboel praktische tips om vaders actiever te betrekken.

www.vbjk.be/files/attachments/.824/handleiding_Ouderparticipatie_ook_voor_vaders.pdf

HET AANTAL DEUREN VERMEERDEREN

Om zoveel ouders te bereiken is het belangrijk als school om te **differentiëren in de communicatiemethodieken of ouderactiviteiten**. Je kan niet voor iedereen hetzelfde doen. Niet iedereen is hetzelfde. En je zal niet iedereen bereiken met één manier van contact leggen. Dit hangt ook heel erg af van de populatie van je school: welke manieren van contact installeren werken het best voor de diversiteit van moeders én vaders? Bevaag de ouders zelf hierover. Zij zullen je heel veel zinvolle input kunnen leveren.

Naast eerder gekende ouderactiviteiten (infomoment, schoolfeest, oudercontact,...) kan je ook inzetten op **kleine, informele contacten** die elke dag tussen ouders en leerkrachten kunnen plaats vinden. Daarin zitten veel kansen verscholen om kwaliteitsvolle relaties op te bouwen met alle ouders. Niet alleen ouders in maatschappelijk kwetsbare situaties. Ook in coronatijden hebben de betrokken scholen van het intervisietraject, afhankelijk van hun populatie, een meer **digitale shift** gemaakt. Via facebook, messenger, online platform,... creëerde men kansen tot contact en verbinding met ouders. Voor sommige ouders bleek dit heel goed te werken en waren leerkrachten verrast dat ouders heel betrokken waren. Voor andere ouders is online communicatie niet de manier omdat men bijvoorbeeld niet met sociale media kan werken of moeilijk internet heeft. Opnieuw is hier de boodschap om voldoende te differentiëren in de manieren van communicatie.

Enkele scholen hebben ook **letterlijk meer deuren** gecreëerd in de school om ouders te ontvangen. Eén school heeft bijvoorbeeld twee ingangen gemaakt, één voor de kleuters en één voor de kinderen van de lagere school. Dat zorgt ervoor dat er minder ouders tegelijkertijd op dezelfde plek moeten zijn en dat er zo betere condities zijn om contacten tussen leerkrachten en ouders te realiseren. In een andere school konden alle ouders (vóór de coronacrisis) hun kind persoonlijk in de kleuterklas brengen. Dat vermijdt een trechtereffect aan de schoolpoort.

“Na de vele stoepbezoeken kan ik zeggen dat ik mijn ouders beter ken, ik kan nu beter plaatsen waarom kinderen soms niet in orde zijn. Ik zag veel armoede achter de gevels.”

AAN DE SLAG

De lockdown daagde de scholen uit om creatief te zijn; er werden verschillende manieren gebruikt om alle ouders te bereiken:

FYSIEKE INGANGEN

*“Door een aparte ingang te creëren voor de kleuters verliepen breng- en afhaalmomenten veel rustiger. Ouders vonden de **ruimte om een babbeltje te doen** met de leerkracht en met elkaar.”*

DE SCHOOL OP BEZOEK THUIS

*“Tijdens de lockdown maakte ik werkbundels en bracht die wekelijks bij alle leerlingen aan huis. In het begin **voelde ik bij mezelf een drempel** om dit te doen, ook omdat ik weet dat zo’n stoepbezoek niet voor iedereen veilig voelt. Ik maakte tijd voor een babbel met ouder en kind waardoor de meesten echt uitkeken naar ons bezoekje. We gaan huisbezoeken standaard in de schoolwerking inbouwen.”*

ONLINE WERKEN

*“Wij werken met een **online kleuterplatform** en denken eraan om dit af te schaffen omdat veel ouders de berichten niet lezen. Er kunnen vele redenen zijn waarom mensen het niet gebruiken.”*

*“Tijdens corona had ik veel contact met ouders via Messenger. Het is een **extra communicatiemiddel** en ik zal het ook na corona blijven gebruiken. Ik bereik nu meer gezinnen.”*

LEESTIP

Brochure vanuit de ouderverenigingen met belangrijke aandachtspunten om alle ouders te betrekken. De focus ligt op actie: hoe beïnvloedt je houding de gesprekken? Wat maakt dat ouders zich welkom voelen? Welke activiteiten zijn geschikt? De brochure bevat praktijkvoorbeelden, interviews, getuigenissen en materialen.

<https://www.koogo.be/sites/default/files/pdf/Hoe-nemen-we-alle-ouders-mee.pdf>

Hoe nemen we alle ouders mee?

Een brochure voor ouderwerkingen, ouderraden en schoolteams.

BANDEN SMEDEN MET OMLIGGENDE ORGANISATIES

Als school hoef je ook niet alleen te staan in deze uitdagingen om een goede ouder-school samenwerking uit te bouwen. Enerzijds kan je eens **over het muurtje kijken** en uitwisselen of op bezoek gaan bij andere scholen en kinderdagverblijven. Hoe pakken zij hun ouder- en onthaal beleid aan?

“We zijn met het hele team naar een school gaan kijken die een warm onthaalmoment organiseert. Dat heeft echt iets in gang gezet bij sommige collega’s; er was meteen enthousiasme om het op onze school ook zo te doen!”

Bij de **kinderopvang** zit een warm wenbeleid in hun DNA verweven. Inspirerend voor scholen! Door als school nauwer met kinderopvanginitiatieven samen te werken, heb je een streepje voor.

“De samenwerking met de kinderopvang is een sterkte. Je kan al vroeger starten in de opbouw van contact met gezinnen.”

Anderzijds kan je ook **hulp inschakelen van welzijns- en buurtorganisaties, of professionals die ervaringen hebben in het werken met ouders**. Zij zijn goed geplaatst om inzichten te bieden over kwetsbaarheidsfactoren bij ouders. In elke regio ziet het plaatje er anders uit: Huizen van het Kind, Kind en Gezin, armoedeorganisaties, brugfiguren,... Elk hebben ze waardevolle expertise in huis: laagdrempelig werken met ouders, constructief omgaan met diversiteit,... De school kan bij die organisaties bondgenoten zoeken die hun ervaring en expertise willen delen.

In Aalst kan je bijvoorbeeld terecht bij het **KOALA-project** (Kind-en OuderActiviteiten voor Lokale Armoedebestrijding). KOALA biedt laagdrempelige ontmoetingsplekken aan voor ouders en hun jonge kinderen (0-3jaar), zodat ook kinderen die niet naar de kinderopvang gaan andere kinderen kunnen ontmoeten, samen kunnen spelen,... Daarnaast verhoogt KOALA ook de toegankelijkheid van de kinderopvang en organiseert er samen kind-ouderactiviteiten. Momenteel is KOALA actief in de wijk Mijlbeek, maar de ambitie is om dit stadsbreed uit te rollen.

AAN DE SLAG

SAMENWERKING IS VERSTERKING

Een aantal scholen uit het traject hebben een **mooie samenwerking met een kinderopvanginitiatief**:

- Een school werkt nauw samen met een kinderopvang uit de buurt. Maandelijks gaat de juf met de eerste kleuterklas naar de kinderopvang en lezen ze samen met de peuters van de kinderopvang een boek of spelen ze TIK TAK. Omgekeerd komt de kinderopvang ook naar de 1ste kleuterklas, verkennen ze de grote speelplaats,... Ook ouders worden hiervoor uitgenodigd, zodat ook zij een warme overgang naar de school ervaren.
- Een andere school en kinderopvang liggen op dezelfde campus waardoor er nog een intensere samenwerking is. Zo is er afstemming rond thema's en activiteiten, bv. het betrekken van de kinderopvang bij het schoolfeest,... Zo wordt de kinderopvang de zogenaamde '10de klas' van de school!

Ook **KOALA** werkt rond de warme overgang van thuis of kinderopvang naar de kleuterschool. Tijdens de ontmoetingsmomenten wordt met ouders bekeken of ze een school gekozen hebben voor hun kindje, wat het belang is van kleuteronderwijs,... KOALA wil graag **met scholen in de wijk Mijlbeek hierrond aan de slag**, door bv. met de juf van de 1ste kleuterklas een activiteit te doen voor ouders en kinderen die al ingeschreven zijn maar die nog te jong zijn om al te starten. Een mooi wenmoment als opstap naar een warme overgang op de instapdatum.

Scholen uit de wijk Mijlbeek die interesse hebben, kunnen contact nemen met KOALA: koala@aalst.be

Het is inspirerend om **samen met andere scholen** na te denken hoe je aan ouderbetrokkenheid en warme overgang naar school kan werken. Scholen die interesse hebben kunnen contact opnemen met de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen (Nele Buyl – 053/ 78 36 60 – nele@vierdewereldgroepaalst.be).

NADENKEN IN EN HANDELEN VANUIT HET TEAM

Hoe maak je van deze zoektocht een teamgegeven? Is niet zo evident, je moet daar echt oog voor hebben. Ook hier weer de context van de school bekijken. Bij de ene school zal het belangrijk zijn dat het hele team van de eerste stap betrokken wordt. Bij een andere school is het misschien beter om eerst een paar kleine dingen uit te proberen met een paar leerkrachten en dan te delen naar het hele team. Belangrijk dat iedere school dit voor zichzelf bekijkt en **inschat wat er nodig is voor het team.**

“Wij zijn gestart met de ouders van de 1^e kleuterklassen in de klas te laten komen bij breng- en afhaalmomenten. Daarna hebben we dit uitgebreid naar de andere kleuterklassen.”

Enkele aandachtspunten:

- Belangrijk om het hele team te **informer**en over het project, zodat iedereen weet waar je mee bezig bent. Doe dit regelmatig, zodat het team er in kan groeien, het hopelijk mee kan nemen => inbouwen in PV-vergaderingen.
- Het team meekrijgen door **successen te delen** met hen (bv. ouderbevraging, actie in de klas komen,...) – duidelijk maken wat de meerwaarde voor kind, ouder maar ook leerkracht zelf is.
- Hoe kan je **actie en denken/visievorming verbinden**? Het ene kan niet zonder het ander.
- Als eens iets niet onmiddellijk lukt, **goed samen evalueren** en niet direct afschaffen. Sommige acties moeten ook een kans krijgen en genoeg probeertijd.

Het team professionaliseren betekent dus ook **veiligheid bieden opdat die drempels bespreekbaar worden**, opdat ze niet enkel als last maar als uitdaging worden gezien.

“Als leerkrachten het eventjes niet zien zitten, is het belangrijk om hen even tijd en ademruimte te geven om te verwerken, je mag het wel niet loslaten.”

AAN DE SLAG

CONCRETE ACTIES OM MET HET SCHOOLTEAM TE WERKEN ROND OUDER-SCHOOL SAMENWERKING

- Een **werkgroep ouder-school** (met directie, zorgco, leerkracht) die fungeert als motor om het hele team mee te nemen is een must. Doe dit stapsgewijs; bevrage ouders, ga samen met het team op zoek naar de behoeften van ouders. Denk aan wat je verbindt met ouders, waar zijn gelijkenissen. Als duidelijk wordt dat we samen voor hetzelfde gaan, krijg je je team beter mee. Vergeet niet om regelmatig af te toetsen met ouders.

“Als leerkracht je eigen perspectief als ouder of grootouder binnenbrengen is een meerwaarde om verbinding te maken met de ouder. Elk kind is iemands kind”.

- Ga op zoek naar **externe ondersteuning** om het schoolteam hierin mee te nemen: pedagogische begeleiding, CLB, andere scholen,... Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen zet intervisietrajecten met scholen op poten en biedt ondersteuning op de schoolvloer.
Meer info? Nele Buyl – 053/ 78 36 60 – nele@vierdewereldgroepaalst.be.

- **Start met** het uitbouwen van een onthaalbeleid in de **jongste kleuterklas** om daarna uit te breiden naar de hele lagere school.

“Een nieuwe visie rond contactmomenten met ouders, vraagt discussie- en brainstormmomenten in het team, afstemming met ouders. Er zijn scholen die bijvoorbeeld beslist hebben om de ouders uit te nodigen in de klas. Zo’n omwenteling gaat gepaard met vallen en opstaan, maar zeker ook met succesmomenten.”

LEESTIP

Check zeker p. 162 in het boek Warm, welkom en wederkerig!

VAN DE TIJD EEN BONDGENOOT MAKEN

Zoals Rome niet in één dag gebouwd werd, is dit ook het geval voor het uitbouwen van een goede ouder-school samenwerking. Dit kan niet door enkele occasionele acties. Er is tijd nodig om **een gezamenlijke visie met het team en acties te ontwikkelen**. Laat het groeien van onderuit: de ene leerkracht doet het, de andere wil het ook doen. Zo krijg je een olievlek effect. Als je zelf positief en constructief bent, dan krijg je velen mee!

Neem de tijd om dingen te laten groeien. Leerkrachten moeten ook kunnen wennen aan het idee dat we werken met ouders op school. Maar soms moet je als directeur ook zeggen 'nu gaan we het doen' omdat dit past in de missie/visie van de school. Als het je het nooit probeert, dan weet je niet of het werkt. Als je het probeert, dan zijn er toch weer mensen die er enthousiast van worden.

De betrokken scholen van het intervisietraject gaven aan dat ze, zelfs in corona, contact met ouders zoveel mogelijk behouden hebben. In sommige scholen is het contact zelfs hechter geworden door deze crisis. **Hoe groot de inzet van het team ook is, werk ook met ouders stap voor stap, zodat ook zij tijd krijgen om steeds intensiever met de school samen te werken.**

"We hebben heel veel werk gehad om kinderen en ouders te bereiken tijdens de lockdown. We hebben veel dagelijks contact gehad met de ouders, we zijn soms aan de deur geweest, de leerkrachten mailden dagelijks. Het kwam wat traag op gang maar het was de tijdsinvestering waard. 98% van de kinderen hebben we op een of andere manier blijven bereiken. Hier zijn we fier op het schoolteam."

AAN DE SLAG

INVESTEREN IN RELATIES MET OUDERS

- Inzetten op **informele gesprekken** is essentieel om vertrouwen op te bouwen en te onderhouden. Het zorgt ervoor dat er een relatie opgebouwd wordt vóórdat er moeilijkheden te bespreken zijn.

“Al heel vroeg in het schooljaar zie ik wie ik mee heb van de ouders. Ouders waarvan ik het gevoel heb dat ik ze minder bereik, probeer ik regelmatig aan te spreken aan de schoolpoort.”

- Ook tijdens het **oudercontact** werk je aan de relatie met ouders. Het oudercontact is niet alleen om informatie te zenden, het is ook een gelegenheid om in dialoog te gaan en te luisteren naar de behoeften van de ouder omtrent de school en hun kinderen.

“Je hebt veel energie nodig om vertrouwen te krijgen bij ouders. Ze moeten aan zoveel gewoon worden. Het is mijn ervaring dat, als ik de ouders mee heb, dat de kinderen ook mee zijn.”

- Vertrouwen **vraagt tijd** en je ziet niet altijd meteen resultaat. De ene leerkracht plukt de vruchten van de investeringen van de leerkracht van het jaar ervoor.

Lkr 1: “Het verbaast me dat de mama van x nu wel bij jou komt. Vorig jaar heb ik zoveel geprobeerd; ze kwam enkel naar het laatste oudercontact.”

Lkr 2: “Ze komt nu bij mij net omdat jij daar zo hard aan gewerkt hebt.”

KIJKTIP: OVER DE STREEP

Een film over de overgang naar de kleuterschool van 3 kinderen op verschillende locaties. Samen met hun ouders krijgen kinderen er de tijd en ruimte om hun nieuwe klas- en schoolcontext te ontdekken. Binnen en buiten de schoolmuren werken verschillende medewerkers hiervoor samen: ze trekken ouders én elkaar over de streep om elk kind een goede start te geven.

<https://vimeo.com/23817068>

SCHOLEN AAN HET WOORD

Hoe kijken de deelnemende scholen terug op het proces dat ze afgelegd hebben gedurende de intervisie? Hoe zijn ze gestart? Waar dromen ze nog van? We laten graag enkele scholen aan het woord:

“Al tijdens het schooljaar 2017-2018 stelden we vast dat het steeds moeilijker werd om ouders te bereiken en te betrekken bij het schoolgebeuren. We organiseerden een teambevraging en kort daarop kregen we het aanbod om mee in te stappen in het project ‘Ouderbetrokkenheid in transitie’. Het ideale moment om vanuit onze noden op zoek te gaan naar mogelijke oplossingen startend bij de overgang van thuis of crèche naar de peuterklas.

*De input en verrijking tijdens de intervisiemomenten droegen bij tot **een kritische reflectie en het opstellen van een concreet actieplan**. De aangehaalde en gedeelde voorbeelden vormden hierbij de ideale inspiratiebodem. Dit actieplan vormde en vormt vandaag nog de basis voor onze werking rond ouderparticipatie.*

*Het aanvankelijke **kernteam**, bestaande uit de peuterjuf, zorgjuf kleuterschool, zorgcoördinator en directeur, werd uitgebreid met collega’s van de lagere school. Zo wordt de focus van dit project breed uitgewerkt doorheen de ganse basisschool. De wenmomenten voor de peuters, het inzetten op een 100% aanwezigheid tijdens oudercontacten, het uitvoerig bevragen van nieuwe ouders over hun bevindingen tijdens het eerste schooljaar,... zijn vaste items binnen onze schoolwerking geworden.*

*De aangereikte tools en inzichten geven ons de nodige inspiratie of handvaten om hier actief mee aan de slag te gaan. **School-ouder samenwerking vormt vandaag meer dan ooit één van de fundamenteën van kwaliteitsvol onderwijs!** Het gevolgde traject vormde hierin zeker en vast een grote meerwaarde!”*

*“Door corona is alles een beetje in een stroomversnelling gekomen op school. Door de wekelijkse stoepbezoeken leerden we onze **ouders beter kennen**. We hebben die **stoepbezoeken/huisbezoeken nu echt opgenomen in onze schoolwerking** en gaan in het begin van het schooljaar naar onze gezinnen. Tegelijk dromen we toch ook van de tijd na corona: we willen graag ons dagelijks brengmoment in de kleuterklas terug laten doorgaan, we kijken hier echt naar uit!”*

Inspiratieboek voor kleuteronderwijs

Warm, welkom

en Naar een goede
ouder-schoolsamenwerking

wederkerig

BOEKENTIP

Dé basis van het intervisietraject is het boek 'Warm, welkom en wederkerig'. **In dit boek vind je een uitgebreide toelichting over hoe je met alle sleutels in deze brochure heel concreet aan de slag kan.** We kiezen er dan ook voor om deze brochure beknopt te houden en enkel tips en good practices uit Aalst hierin op te nemen. Als je met het thema aan de slag wil, dan neem je best én het boek én onze Aalsterse brochure ter hand.

Je kan het boek terugvinden via <https://vbjk.be/nl/publicaties/warm-welkom-wederkerig> of het afhalen in de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen Sinte Annalaan 41/02 - 9300 Aalst - 053/ 78 36 60 - nele@vierdewereldgroepaalst.be

De Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen zet intervisietrajecten met scholen op poten en biedt ondersteuning op de schoolvloer. Meer info? Neem contact!

EEN PUBLICATIE VAN

Auteurs: Nele Buyl/Maria Hebbelinck (Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen), Saida El Hammoudi (Brugfigurenproject Overbruggen), Katrien Van Laere (VBJK)

vbjk
Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen

Met steun van stad Aalst en LOP Basisonderwijs Aalst

Stad Aalst

Foto credit © VBJK - Caroline Boudry

BETROKKEN SCHOLEN BETROKKEN OUDERS

12 sleutels voor een goede
ouder-school samenwerking

1. Begin bij het elementaire: glimlachen, goeiedag en respect
2. Families nemen zoals ze zijn, daar waar ze zijn
3. De school zet de stap naar en bevrageet ouders
4. Banden creëren alvorens er moeilijkheden opduiken
5. Voorrang geven aan mondelinge contacten
6. Taaldrempels overstijgen
7. Het impliciete expliciteren
8. Aandacht voor zowel vaders als moeders
9. Het aantal deuren vermeerderen
10. Banden smeden met omliggende organisaties
11. Nadenken en handelen vanuit het team
12. Van de tijd een bondgenoot maken

Meer informatie

Contacteer Nele Buyl
Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen
053/ 78 36 60
nele@vierdewereldgroepaalst.be

**ZET EEN
PUNT ACHTER
ARMOEDE!**